

(Samenvatting voor het Reformatorisch Dagblad)

Is christelijke politiek uit de tijd?

door Prof. dr. ir. E. Schuurman, oud-senator voor de ChristenUnie in de Eerste Kamer en emeritus hoogleraar reformatorische wijsbegeerte

De vraag of er nog toekomst voor de christelijke politiek is, suggereert meer dan eens dat men denkt dat de christelijke politiek uit de tijd is. Moeten we gezien de terugloop van de aanhang van christelijke politiek onze stem niet geven aan niet-christelijke partijen? Het lijkt er op dat men de oorspronkelijke boodschap van christelijk geïnspireerde partijen niet meer serieus neemt. Men vergeet dat het samen vormgeven aan christelijke politiek een zegen is. Dat was in de schoolstrijd zo en in onze tijd is christelijke politiek nodig om bijvoorbeeld het grondrecht van godsdienstvrijheid niet ondergeschikt te maken aan het humanistische gelijkheidsideaal. Christelijke politieke partijvorming is geen Bijbelse eis, maar een door God gegeven mogelijkheid.

Hoofdinhoud christelijke politiek

Als we het over de inhoud van de christelijke politiek hebben moeten we beseffen dat het begin van die politiek niet ligt in menselijke bedenksels. De werkelijkheid waarin we leven is Gods schepping – door de zonde getekend en op weg naar de vervulling van alle dingen in Gods Koninkrijk. Het *ankerpunt* van de christelijke politiek ligt in het Koningschap van Christus. Zijn Koningschap beheerst de geschiedenis; Hij brengt de volheid van dat Rijk. Dat perspectief trotseert alle menselijke inspanningen. Het brengt in onze politieke opstelling ook ontspanning en bescheidenheid omdat het Koninkrijk van God en de gerechtigheid van dat Rijk weliswaar gezocht moeten worden, maar niet door mensen op deze aarde gevestigd zullen worden.

De Bijbel leert ons op verschillende plaatsen wat dat perspectief betekent: Zoek de vrede voor de stad waarin we leven (Jer. 29). Vergeet bij het regeren niet op te komen voor de weduwe, de wees, de blinde, de lamme, de verdrukte, de vervolgte, de vreemdeling, de arme (Job 29, Ps. 72). Laat – in een onrechtvaardige, wetteloze maatschappij – het recht als water stromen en gerechtigheid als een altijd vloeiende beek (Amos 5). Houdt in de gaten dat de overheid als dienaar van God de goeden beloont en de kwaden bestraft (Rom. 13), maar dat een monsterachtige overheid juist de kwaden beloont en de goeden bestraft (Openbaring 13).

De erkenning van Christus' regering en de genoemde Bijbelse aanwijzingen voor de politiek blijven actueel.

Christelijke politiek en de cultuurcrisis

De Westerse cultuur wordt beheerst door een complex van onderling samenhangende cultuurmachten, zoals wetenschap, techniek, economie en organisatie. Dit complex blijft zich maar uitbreiden en zorgt via grootschaligheid voor voortgaande integratie van Europa en globalisering. Dit hele complex verkeert in crisis: financieel, economisch, ecologisch, grondstoffen- en energiecrisis, werkgelegenheidsvragen, morele crisis. Binnen het systeem oefenen we kritiek uit – terecht -- op het neoliberalisme en willen we in plaats van uitbuiting van mensen en natuur, meer duurzaamheid. De vergroening van de economie slaagt binnen het genoemde complex echter voor 10%. Dat is te weinig. Zonder fundamentele veranderingen in het cultuursysteem is er op de lange termijn geen uitzicht. Naast kritiek op het neo-liberalisme moet er kritische aandacht komen voor de invloed van de grootschalige techniek. Die techniek geeft de moderne mens als hemelbestormer de kans om torens van Babel te bouwen. Met die techniek wil de mens God naar de kroon steken. Deze overmoed vormt een blinde vlek. Velen denken dat techniek ethisch neutraal is. Bovendien geniet men van de kleine techniek als huishoudelijke apparaten, auto en moderne communicatiemedia. Men vraagt zich echter veel te weinig af wat de invloed van het grote systeem techniek is op alle huidige cultuurmachten. Uit grondige analyse daarvan blijkt een ontwrichtende werking. Die is merkbaar in het milieuvraagstuk, de schaarste aan energie en hulpbronnen, de voedselveiligheid, de groeiende kloof tussen rijk en arm, enz. Het welvaartsmaterialisme verblindt om te kunnen zien wat er echt aan de hand is.

Op weg van tuin naar tuin-stad

Gelukkig zien we, met de groeiende aandacht voor maatschappelijk ondernemen, terugdringen van natuuruitbuiting en –vervuiling, bevorderen van ecologisch-biologisch verantwoorde landbouw, terugdringen van de bio-industrie, het voornemen om de klimaatproblematiek aan te pakken en de ontwikkeling van groene en duurzame energie, al een verschuiving in ons cultuurmodel ontstaan. Christenen, die uit de Bijbel weten van het grote Babylon, zullen meer dan anderen gevoelig moeten zijn voor het Bijbelse cultuurmodel van de tuin-in-ontwikkeling en de daarbij horende klassieke waarden en normen. Het betekent dat techniek en andere cultuurmachten in dienst moeten staan van alles wat leeft. Dat betekent echt een doorbraak van de huidige ontwikkeling. Door daar aandacht voor te vragen is de christelijke politiek niet uit de tijd, niet van de tijd, maar bij de tijd!